

**Схема за оценяване на теста, 10 клас, Републиканска олимпиада
по Български език и литература, 2022 година**

№ П/п	Тестови задачи	Предполагаеми отговори	Схема на оценяването
1.	Отговорете с <u>ДА</u> или <u>НЕ</u> на следните въпроси според текст:	А. ДА Г. ДА Б. НЕ Д. НЕ В. НЕ	L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всеки един правилен отговор.
2.	Тълкувайте смисъла на подчертаните изрази от текста чрез синонимен израз или едно изречение:	Тъмни времена – тежки за народа времена Кръстосвах цяла България - обикалях Господ заключи небесата – имаше голяма суша, нямаше дъжд Кой ще ти бъде изгората? - Кой ще ти бъде избраникът годеникът?	L/0/1/2/3/4 по 1 точка за всяко добре формирано тълкуване на израза. L/0/1/2/3/4 по 1 точка за всяко едно изречение/израз написано без грешки.
3.	Открийте в текста и запишете към всяка от следните думи:	А) по един антоним Беден – заможен Отвори – заключи Делник – презник Явно – незабелязано Омраза – драгост Б) по един синоним Грабител – обирач Богат – заможен Ненавист – омраза Дете – чедо Любов - омраза	L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всеки един правилен отговор. L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всеки един правилен отговор.
4.	Озаглавете текста, като назовете темата му, и запишете заглавието.	<i>Доброто сърце е главната красота на човека (варианти)</i>	L/0/1/2 1 точка , ако заглавието е темата на текста; 2 точки , ако заглавието отразява темата и е добре формулирано.
5.	Открийте и запишете по един пример на:	Епитет – <i>невиждана хубавица, диви пълчища и др.</i> Олицетворение – <i>сърцето ще</i>	L/0/1/2/3/4 по 1 точка за всеки верен пример на троп.

		<p><i>каже</i></p> <p>Метафора – <i>момичето разцъфтя, красотата ослепява и др.</i></p> <p>Сравнение – <i>изгра като звезда, ходеше като царица и др.</i></p> <p><i>варианти</i></p>	
6.	<p>Заградете буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?</p>	В. описание, повествование.	<p>L/0/1 1 точка за правилно избран отговор.</p>
7.	<p>Съставете и запишете 3 /три/ изречения, като употребиш думата „ЛЕК” в различни значения /можеш да промениш формата на думата – род и число/.</p>	<p>1. Който тежи малко. <i>Лека чанта. Лек багаж.</i></p> <p>2. Който е тънък, ефирен. <i>Леки дрехи. Леки облачета. Лек вятър. Лека руменина.</i></p> <p>3. Който се извършва без големи усилия, лесен. <i>Лека работа. Лека задача. Лек забогатяване.</i></p> <p>4. <i>Прен.</i> Който е малък, незначителен, който лесно минава. <i>Лека рана. Лека повреда. Лека пукнатина. Лека болест.</i></p> <p>5. <i>Прен.</i> Който е пъргав, бърз. <i>Лек човек. Лека походка.</i></p> <p>6. <i>Прен.</i> Който не отговаря на изискванията на морала. <i>Леки нрави. Лека жена.</i></p> <p>7. Който няма тежко въоръжение. <i>Лека артилерия.</i></p> <p>• Имам лека ръка.</p> <p>1. Работя сръчно, бързо, резултатно.</p> <p>2. Мога да поставя добро начало на някаква работа. <i>Дайте аз да тупна, имам лека ръка.</i></p> <p>• Лека кола. Автомобил за няколко пътници.</p> <p>• Лека нощ. Пожелание за спокойна нощ.</p>	<p>L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко едно значение.</p> <p>L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко добре формулирано и правилно построено изречение (при условие, че представлява отделно значение на думата).</p> <p>L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко изречение без правописни и пунктуационни грешки.</p>
8.	<p>Назовете и запишете 4 названия на българско национално мъжко и</p>	Овчи калпак, царвули, пафти, елече и друго	<p>L/0/1/2/3/4 по 1 точка за всяко вярно название.</p>

	женско облекло.		
9.	Коментирайте с 2-3 изречения съждението от текста: «Всички врати бяха отворени за Марушка»?		<p>L/0/1 1 точка за адекватен коментар на смисъла.</p> <p>L/0/1 1 точка за добре формулиран отговор.</p> <p>L/0/1 1 точка, ако няма граматични, правописни и пунктуационни грешки.</p>
10.	Характеризирайте Марушка с 3-5 изречения, като назовете и аргументирате 3 нейни черти, проявени в текста.	<p>- радостно усмихнато срещу стария дядо хаджия;</p> <p>- разцъфтя, разхубави се – изгря като хубава, светла звезда между всички люде в нашия град. Марушка не беше някаква невиджана хубавица, чиято красота ослепява и покорява;</p> <p>- Тя умееше да свърши най-лесно и най-добре всяка работа, да каже най-хубави думи;</p> <p>- Където и да отидеше, там сякаш проникваше слънчев лъч;</p> <p>- Марушка дори болни от легло дигаше;</p> <p>- Тя никога не бягаше от людетe</p> <p><i>(варианти)</i></p>	<p>L/0/2/3/4 4 точки за пълна и точна характеристика, назовават се и се аргументират не по-малко от 3 черти.</p> <p>3 точки, ако назовават се не по-малко от 3 черти, но не се аргументират/ или се назовават и се аргументират по-малко от 3 черти.</p> <p>2 точки, ако не е анализ, а само преразказ по текста, то ест не се формулират характерните черти.</p> <p>L/0/1 1 точка за добре изграден текст.</p> <p>L/0/1 1 точка за добре свързан текст.</p> <p>L/0/1 1 точка, ако няма граматични, правописни и пунктуационни грешки.</p>
11.	Запишете в съответните редове по един пример на глаголните времена, които се срещат в	<p>Сегашно време - води</p> <p>Минало свършено време – не стана, дойде</p> <p>Минало несвършено време – не</p>	<p>L/0/1/2/3/4/5/6 по 1 точка за всеки правилно даден пример.</p>

	текста.	се чуваше, беше Минало неопределено време - се е променило Минало предварително време – бе се върнал, бе озарила Бъдеще време – ще бъде, ще каже	
12.	Употребете и запишете думата <i>гост</i> :	1. В съчетание с числителното 2: двама <i>гости</i> 2. В съчетание с думата <i>няколко: гости</i> 3. Вместо точки в следните изречения запиши дума овчар : <i>Марушка посрещна овчаря с голяма радост и внимание.</i> <i>Овчарят се стараяше да изрази благодарност на стопанката.</i> <i>Тя подаде чаша студена вода на всеки овчар.</i>	L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всяка вярно употребена форма.
13.	Открийте и поправете правописните и пунктуационните грешки в текста, като го препишете.	Сто души сваТбари дойдоха от родното място на овчаря (,) когато Марушка реши да му станЕ булка (,) и целияТ град извървя да погледа младоженците и да ги изпрати.	L/0/1/2/3/4/5 по 1 точка за всяка поправена грешка.
14.	Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите.	С добро дойде Марушка и с добро си отиде, когато се омъжи за младия овчар от съседното село – самата милост Божия бе тя за нас през ония тежки години. <i>Сложно смесено изречение;</i> <i>Четири изречения</i>	L/0/1 1 точка за верен отговор. L/0/1 1 точка за верен отговор.
15.	Трансформирайте пряката реч в косвена и запишете изречението. Другарките й често я подпитваха: – Марушка, кой ли ще ти бъде изгората?	Другарките й често я подпитваха кой ли ще Й бъде изгората. Марушка ИМ отговаряше, че сърцето ще Й каже.	L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко вярно преобразувано местоимение. L 0/1/2/3 по 1 точка за вярно поставени препинателни знаци.

	– Сърцето ще ми каже, сестрици – отговаряше Марушка.		
16.	Назовете три произведения в българската литература (и авторите им), където се описва персонаж, който се грижи за другите.	Й. Йовков «Серафим», Й Йовков «По жицата», Елин Пелин «Андрешко», И. Вазов «Една българка» (<i>варианти</i>)	L/0/1/2/3 по 1 точка за всяко вярно назовано заглавие на творбата. L/0/1/2/3 по 1 точка за всеки вярно назован автор на творбата.
17.	Прочетете откъсите от творбата «Стани, стани, юнак балкански» на Добри Чинтулов и «На прощаване» на Христо Ботев и коментирайте с 3 - 5 изречения какво е общото в съдържанието им.	1) Тема за освобождението на България; 2) Юнаците са готови да жертват живота си за освобождение на родината; 3) Говори се за братя - съмишляници и за родни братя; Призив да не се скланят глава пред поробителя и да не се мирят с робството.	L/0/1 1 точка за адекватен коментар на смисъла. L/0/1 1 точка за добре формулиран отговор. L/0/1 1 точка , ако няма граматични, правописни и пунктуационни грешки.
18.	Запишете 3 (три) знаменателни дати от историята на българите, които са станали национални празници в България.	Ден на Освобождението на България от османско иго (3 март); Ден на Съединението на България (6 септември); Ден на Независимостта на България (22 септември). <i>варианти</i>	L/0/1/2/3 по 1 точка за всеки вярно посочен празник.
19.	Съединете със стрелки името на автора с названието на произведението му.	Христо Ботев «Хайдути» Никола Вапцаров «Пролет» Пейо Яворов «Арменци» Иван Вазов «Опълченците на Шипка» Елин Пелин «По жътва» Пенчо Славейков «Луд гидия»	L/0/1/2/3/4/5/6 по 1 точка за всеки правилен отговор.
20.	Съставете текст разсъждение (10 - 15 изречения), в който да изразите аргументирано (3 аргумента) мнението си Актуално ли е днес твърдението на Фьодор		L/0/1/2 2 точки , ако личната оценка структурира целия текст (формулира се като теза или пък като логичен извод). 1 точка , ако е проявена

	<p>Достоевски «Красотата ще спаси света».</p>		<p>своя оценка или отношение, но е само като декларация. L/0/1/2/3 по 1 точка за всеки един аргумент. L/0/1 1 точка за уменията да аргументира. L/0/1 1 точка за добре свързан текст. L/0/1 1 точка за логично изграден текст разсъждение. L/0/1 1 точка, ако правописните грешки не са повече от 1. L/0/1 1 точка, ако пунктуационните грешки не са повече от 1.</p>
--	--	--	---